MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta ta' l-4 ta' Marzu, 2003

Citazzjoni Numru. 1176/1997/1

John Tonna
versus
Gaetano Tanti

Din il-kaw\a hija dwar libell famu\.

I`-`itazzjoni tg]id illi l-attur ja]dem b]ala uffi`jal ma' l-Awtorità dwar it-Trasport Pubbliku, u matul ix-xahar ta' Frar 1997 u \mien wara kien imqabbad biex jag]mel id-*detail* tat-*transport assistants.*

Il-konvenut kien kiteb ittra jew `irkolari li kienet twa]]let f'Bieb il-Belt, f'post pubbliku fejn setg]u jarawha membri tal-pubbliku, fosthom pulizija, *enforcement officers*, sewwieqa tal-linja, u o]rajn, u f'din l-ittra l-konvenut kien qal, fost]wejje[o]ra, illi:

… … … li d-*detail* tat-*transport assistants* tibda ssir minn `ertu John Tonna li hu wkoll *transport assistant* mhux biss tmur kontra l-provvedimenti tal-ftehim kollettiv i\da wkoll]olqot u se tkompli to]loq]afna di\gwid bla b\onn.

u illi:

… … … fit-tliet darbiet li r-*roster* saret minn dan l-individwu]ar[u wkoll numru ta' \balji.
u wkoll illi:
Tifhem li d-de`i\joni li s-Sur Tonna jibda jag]mel ir-*roster* hu (liema de`i\joni jidher li]adha hu stess) … … … to]loq]afna suspetti wkoll.
L-attur]ass illi dawn is-siltiet huma in[urju\i g]alih, jag]tuh fama]a\ina u huma ma]suba biex inaqqsulu l-[ieh tieg]u mal-pubbliku, barra milli ma humiex veri u jwaqqg]uh g]ar-redikolu. G]alhekk feta] din il-kaw\a u qieg]ed jitlob illi l-qorti tg]id illi l-kliem mi[jub fuq, miktub mill-konvenut fl-ittra tas-26 ta' Frar 1997, jag]tih malafama u jista' jwaqqg]u g]ar-redikolu. Qieg]ed jitlob ukoll l-ispejje\ tal-kaw\a.
Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:
1. ma hux minnu illi l-ittra kienet `irkolari, i\da kienet biss ittra ta' korrispondenza bejn il-*Union }addiema Mag]qudin*, li tag]ha l-konvenut huwa assistent segretarju [enerali, u s-Sur Joseph Caruana, *general manager* ta' l-Awtorità dwar it-Trasport Pubbliku, u l-konvenut la qassam jew wa]]al xi ittra f'post pubbliku u lanqas ta direttivi biex isir hekk;
2. ma hemm xejn fl-ittra li ma hux minnu, u l-ittra ma fihiex allegazzjonijiet infondati i\da fatti u po\izzjoni `ara ta' *union* mag]rufa dwar pendenza li kien hemm dak i\-\mien bejn l-awtorità msemmija u l-*union* li kien jidher f'isimha l-konvenut;
3. xejn minn dak li g]amel, qal jew kiteb il-konvenut fil-kapa`ità tieg]u fuq imsemmija ma jag]ti malafama lill-attur jew iwaqqa' lill-attur g]ar-redikolu.
L-ittra li qieg]ed jilmenta minnha l-attur fiha dawn l-allegazzjonijiet:
a. id-*detail* tat-*transport assistants* isir mill-attur;
b. l-attur stess huwa *transport assistant*;
c. id-de`i\joni li l-attur jag]mel id-*detail*]adha hu stess;
d. il-fatt illi d-*detail* jag]mlu l-attur huwa ksur tal-ftehim kollettiv;
e. fit-tliet darbiet li l-attur g]amel ir-*roster* g]amel \balji.
f. id-de`i\joni li l-attur jag]mel id-*detail* to]loq di\gwid;
g. to]loq ukoll suspetti;
h. l-attur]a din id-de`i\joni biex jie]u vanta[[g]alih innifsu.
Il-fatti (a) u (b) ma humiex kontestati, u l-fatti (f) u (g) irri\ultaw mix-xhieda.

Essenzjalment, l-allegazzjoni tal-konvenut hi illi l-attur]atar lilu nnifsu biex jag]mel id-*detail* sabiex jie]u vanta[[g]alih innifsu; dan huwa dak li jissejja] "*the sting of the libel*".

Jekk ittie]det de`i\joni li t-tqassim tad-dmirijiet bejn kategorija ta' impjegati jag]mlu wie]ed minn dawk l-impjegati stess, huwa le[ittimu l-kumment li dan il-fatt jista' jo]loq di\gwid u suspetti, g]ax]add ma hu obbligat illi jafda illi meta xi]add iqassam id-dmirijiet bejnu u bejn s]abu sejjer ma jiffavorixxix lilu nnifsu. L-istqarrija illi dan il-fatt jo]loq di\gwid u suspetti ma jfissirx illi l-attur ma hux onest; ifisser biss illi huwa possibbli, u forsi wkoll naturali, illi jin]olqu suspetti. Billi, appuntu,]add ma hu obbligat li jafda, kellu kull jedd il-konvenut illi jilmenta dwar id-de`i\joni u jfisser ukoll g]alfejn ma kienx jaqbel mag]ha. Barra minn hekk, huwa wkoll fatt illi s]ab l-attur ma kinux kuntenti b'din id-de`i\joni.

Sa hawn, il-konvenut ma qal xejn li ma kellux jedd ig]idu.

Il-konvenut i\da jkompli jg]id illi kien l-attur stess li]a din id-de`i\joni; huwa `ar illi l-konvenut qieg]ed jallega illi l-attur kellu motivi ulterjuri meta]a d-de`i\joni, kif ig]id il-konvenut, illi d-*detail* jibda jag]mlu hu.

I\da xehed l-Onorevoli Joseph Debono Grech, li, fi\-\mien meta [raw dawn il-fatti, kien il-ministru responsabbli mit-trasport, u qal illi kien hu, b]ala ministru, li ried li d-*detail* jibda jsir minn impjegati ta' l-Awtorità tat-Trasport (billi dak i\-\mien kien isir minn wie]ed li kien *seconded* mad-dipartiment ta' l-Edukazzjoni) u, wara li kellem]afna nies, g]a\el lill-konvenut biex jag]mlu, ukoll g]ax il-konvenut offra li jag]mlu bla]las[1]; g]alhekk id-de`i\joni ]adha hu b]ala ministru[2]. Dawn l-istruzzjonijiet tal-ministru ng]ataw li`-*chairman* ta' l-Awtorità tat-Trasport, u dan g]addiehom lill-*operations manager* li wettaqhom billi qabbad lill-attur jag]mel id-*detail*[3].

B]ala fatt, g]alhekk, kienet \baljata l-allegazzjoni illi d-de`i\joni kienet wa]da ta' l-attur. Dan i[ib fix-xejn l-argument tal-konvenut illi l-attur ta lilu nnifsu l-po\izzjoni

1 Ara x-xhieda ta' l-Onor. Joseph Debono Grech fis-seduta tal-11 ta' Frar 2000, *foll.* 33 *et seq.*

2 *Ibid. fol.* 35.

3 Ara x-xhieda ta' Victor Bruno Olivier fis-seduta tal-11 ta' Frar 2000, *fol.* 54.

ta’ *detail officer* biex jie]u vanta[[personali minnha, g]ax dan l-argument huwa mibni fuq premessa li hija \baljata.

Il-qorti i\da hija tal-fehma illi l-malafama li b’hekk ing]atat lill-attur ma kinitx wisq serja, g]ax l-ittra kienet ma]suba li tintbag]at lill-*general manager* ta’ l-Awtorità tat-Trasport li kien jaf illi l-po\izzjoni li ng]ata l-attur ma]adhiex hu stess i\da ng]atatlu fuq ordni tal-ministru, u li g]alhekk ma kienx sejjer ja]seb]a\in fl-attur min]abba fl-ittra g]ax kien jaf illi l-allegazzjoni hemm mag]mula kienet \baljata.

Huwa minnu illi l-ittra tqieg]det fuq *notice board* u g]alhekk ing]atat pubbli`ità i\jed, i\da dan ma kienx il-]sieb tal-konvenut.

Il-qorti g]alhekk hija tal-fehma illi g]alkemm tassew ing]atat malafama lill-attur meta saret kontra tieg]u allegazzjoni li ma kellhiex mis-sewwa, il-malafama ma kinitx wa]da gravi. Fil-fatt l-attur ma hux qieg]ed jitlob danni, u d-dikjarazzjoni mag]mula f’din is-sentenza hija bi\\ejjed g]alih.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta’ l-kaw\a billi tg]id illi l-konvenut ta malafama lill-attur meta xerred dwaru fatt li ma kellux mis-sewwa, u tikkundanna lill-konvenut i]allas l-ispejje\ tal-kaw\a.

--------------------------------TMIEM--------------------------------